

MIT LÆSEHÆFTE OM

Cirkus

Navn:

Klasse:

Magi i luften

Svære ord i teksten: akrobater, junglører, dyretæmmere og trapezartister. Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

Forestil dig et stort, farverigt telt midt på en græsmark. Indenfor dufter der af popcorn og savsmuld, og luften summer af spænding. Cirkus har eksisteret i mange hundrede år, og har altid samlet folk i små og store byer om sjove oplevelser. Engang var det især vilde dyr og anderledes mennesker, der imponerede publikum. Heste galoperede i manegen, elefanter lavede tricks og siamesiske tvillinger blev vist frem for publikum.

I dag udstiller man heldigvis ikke længere mennesker, der ser anderledes ud. Og de vilde dyr er gået på pension. I stedet fokuserer cirkus i dag på mennesker, der kan lave de vildeste ting! Trapezartister flyver gennem luften, klovne får publikum til at grine, og ildslugere leger med flammer. Dyrene er heller ikke helt glemt. Hunde, heste, æsler og katte eller fugle laver stadig imponerende tricks.

Selvom cirkus har ændret sig, er én ting den samme: Magien. Når lyset dæmpes, og trommerne slår, ved alle, at noget fantastisk er ved at ske. Cirkus er stadig et sted, hvor alt kan lade sig gøre, og hvor publikum bliver tryllebundet af modige og talentfulde artister.

I de næste tekster kan du lære endnu mere om cirkus - fra de vildeste stunts til de sjoveste klovne og om dengang cirkus var enormt!

Husker du?

1

Hvad dufter det af i et cirkus?

Hvor længe har cirkus eksisteret?

2

3

Hvad så man engang i cirkus?

Hvad kan man se i cirkus i dag?

4

Hvad er cirkus?

Hvad møder du, når du træder ind i et cirkus?

Manegen

I midten af teltet ligger manegen – det runde gulv, hvor alle de fantastiske numre bliver opført. Manegen er ofte dækket af savsmuld, så det er blødt at lande på, hvis en artist falder.

Tribunen

Rundt om manegen sidder publikum på tribunen. Den er bygget, så sæderne bliver højere og højere, jo længere væk fra manegen man sidder. På den måde kan alle se, uanset om man sidder forrest eller bagerst.

Cirkusorkesteret

Cirkusorkesteret spiller spændende musik, der passer til forestillingen – trommehvirvler før et vovet spring og festlig fanfare, når et nummer slutter. Orkesteret sidder ofte på orkesterpodiet, en lille platform tæt på manegen, så musikken kan høres over hele teltet.

Sprechstallmeisteren

En af de vigtigste personer i cirkus er sprechstallmeisteren. Han eller hun er værten, der præsenterer artisterne og guider publikum gennem showet. Sprechstallmeisteren har ofte en flot uniform med jakke og høj hat og taler med en høj stemme, så alle kan høre.

Artister

I cirkus møder du mange artister. Trapezartister svinger højt oppe under teltdugen. Akrobater laver vilde spring og kolbøtter. Jonglører kaster kegler, bolde og ringe i luften uden at tabe dem. Linedansere balancerer på en tynd snor højt over jorden, mens klovnene får publikum til at grine.

Teknikere

Bag scenen arbejder teknikere, kostumefolk og mange andre, som sørger for, at cirkusmagien bliver til virkelighed.

Opfinderen af cirkus

Svære ord i teksten: udfordre, ridetricks, vovehalse og optrædener. Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

Selvom cirkus som vi kender det i dag ikke blev opfundet af én enkelt person, var Philip Astley den, der skabte den moderne form for cirkus, som vi stadig ser i dag. Han blev født i 1742 i England og var en mand, der elskede både at underholde og udfordre sig selv.

Cirkus har en lang historie og går faktisk helt tilbage til Romerriget, hvor man så shows med heste og vovehalse. Men det var først i 1768, da Philip Astley begyndte at optræde i London, at cirkuset fik den form, vi kender i dag. Astley var en tidligere soldat og dygtig rytter, og han opdagede, at han kunne lave imponerende heste- og ridetricks i en rund bane – en såkaldt "ring". Dette blev grundlaget for det, vi nu kender som cirkus.

Philip Astley åbnede sit første cirkus i London og kaldte det "Astley's Amphitheatre". Her kunne publikum sidde rundt om den runde bane og se fantastiske optrædener med heste, akrobater og sjove klovne.

Astley lavede cirkus i mange år, og hans shows blev utrolig populære. Han døde i 1814, men hans ideer om cirkus lever videre den dag i dag.

Husker du?

Sæt kryds i boksen med det rigtige svar.

1 Hvad hed manden, der "opfandt" det moderne cirkus?

☐ Robert Hasley

☐ George Gastly

☐ Philip Astley

2 Hvornår blev opfinderen af cirkus født?

☐ I 1642.

☐ I 1742.

☐ I 1842.

3 Ham, der opfandt cirkus var:

☐ Soldat og en dygtig rytter.

☐ Bager og en morsom klovn.

☐ Grossist og en dristig jonglør.

4 Hans første cirkus hed:

☐ Hastley's Grand Theatre

☐ Gastley's Great Circus

☐ Astley's Amphitheatre

Største show i verden

Svære ord i teksten: spektakulære, transportere, måbende og markedsføring. Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

Barnum & Bailey Circus var et af verdens mest berømte cirkusser. Det blev grundlagt af P.T. Barnum og James A. Bailey i slutningen af 1800-tallet og blev kendt som The Greatest Show on Earth. De rejste rundt i USA med deres eget tog, så de kunne transportere de gigantiske telte, artister og dyr. Togene var mere end en kilometer lange!

Hvad gjorde dem så specielle?

For det første havde de de største og mest spektakulære numre. De optrådte med tre maneger samtidig, så publikum aldrig kedede sig. Der var akrobater, linedansere, trapezartister og selvfølgelig klovne. De havde også elefanter, løver, heste og endda søløver, som lavede tricks foran et måbende publikum.

Men Barnum var ikke kun cirkusdirektør – han var også en mester i markedsføring og bedrag. Han udstillede ofte ting, som ikke var ægte, men solgte dem som mirakler. En af hans mest berømte svindelnumre var Fiji-havfruen, som han påstod var en ægte havfrue – men som i virkeligheden var en sammensyet abekrop og fiskehale!

De optrådte også med freak shows, hvor mennesker med sjældne handicap blev vist frem som attraktioner. Godt den slags ikke sker mere!

Husker du?

1

Hvornår blev Barnum og Bailey Cirkus grundlagt?

Hvordan rejste de rundt i USA?

2

3

Hvad gjorde Barnum og Bailey Cirkuset specielt?

Hvordan snød Barnum publikum?

4

5

Hvad var et freak show?

Cirkusnumre

Cirkus er fyldt med fantastiske numre, hvor dygtige artister viser deres evner. Her er nogle af de mest populære:

Vovehalsene i luften

I mange cirkusser kan man se artister svinge sig højt oppe under teltdugen! De laver vilde tricks i trapez, på silkestof, i ringe eller i reb. Det ser næsten ud, som om de kan flyve!

Akrobatik og balancekunst

Nogle artister laver saltomortaler og spring på trampolin, mens andre viser deres styrke med imponerende balanceøvelser. De kan gå på line, køre på ethjulet cykel eller holde balancen på en kæmpe kugle!

Jonglører og snurrende tallerkener

Jonglører er mestre i at kaste og gribe bolde, kegler eller endda fakler! Nogle kan også snurre tallerkener på pinde eller lave tricks med diaboloer.

De sjove klovne

Ingen cirkusforestilling uden klovne! De laver skøre numre, snubler over deres egne fødder og får publikum til at grine - men ofte er de også rigtig dygtige til akrobatik og jonglering.

Et cirkus er et magisk sted, hvor man kan opleve spænding, grin og utrolige tricks. Hvilket nummer ville du helst prøve?

Verdens bedste klovne

Svære ord i teksten: farverige, ståhej, panik og konfetti.

Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

Fratellini-familien var kendt for deres sjove og farverige optrædener, som fik både børn og voksne til at grine. En af de mest berømte og elskede numre, de lavede, var deres skøre "Kaffe og Te"-rutine, som blev et kæmpe hit i cirkusverdenen.

I dette nummer spillede de tre brødre - Amedeo, Alfredo og Giovanni - tre klovne, der havde problemer med at lave te. De begyndte med at forsøge at lave kaffe og te til sig selv, men alt gik galt! Den ene klovn kom til at hælde kaffe i tepotten, mens den anden hældte te i kaffekoppen. Der var stort ståhej, da de forsøgte at bruge deres skøre opfindelser som kaffemaskine, men de fleste af deres redskaber fungerede slet ikke.

Så gik det endnu mere galt: I et øjeblik af panik kom Amedeo, den kloge klovn, til at hælde vand over hele bordet, mens Giovanni, den smarte klovn, hældte sukker i sin egen hat i stedet for koppen! Men i stedet for at blive irriterede, begyndte de at grine og spille videre med deres sjove fejl - og snart var hele scenen fyldt med skum og konfetti.

I dette nummer så man, hvordan Fratellini-brødrene kunne skabe komedie ud af selv de mindste ting - som at lave en simpel kop te! Publikum elskede deres humor, og deres fysiske komedie, hvor de løb rundt og spillede på hinandens fejl. "Kaffe og te"-rutinen blev et af deres mest berømte numre og viste, hvorfor Fratellini-familien var så elsket.

Sandt eller falsk?

Læs sætningerne og sæt kryds i den rigtige boks.

SANDT

FALSK

Fratellini-familien var linedansere.

☐☐

Fratellini-familien bestod af tre brødre.

☐☐

Amedeo var den smarte klovn.

☐☐

Alfredo hældte kaffe i sin hat.

☐☐

De var kendte for "kaffe og te"-rutinen.

☐☐

De brugte skøre opfindelser som kaffemaskine.

☐☐

Giovanni hældte sukker i sin hat.

☐☐

Alfredo hældte fløde over hele bordet.

☐☐

Scenen var snart fyldt med skumfiduser.

☐☐

Luftens dronning

Svære ord i teksten: enestående, fatalt, saltomortaler og omdrejningspunkt. Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

For over 100 år siden var der en kvinde, der svævede højt oppe under cirkusteltets kuppel og fik folk til at gispe af beundring. Hun hed Lillian Litzel, og hun var en af verdens mest utrolige akrobater! Lillian var verdensberømt og optrådte i det store Ringling Bros. and Barnum & Bailey Circus i USA.

Lillian blev født i 1892 og voksede op i en familie af cirkusartister. Hun blev kendt for sin enestående styrke og smidighed, men mest berømt blev hun for sit nummer i trapezen. Hun optrådte i en ring, der hang fra loftet i cirkusteltet, og hendes mest spektakulære trick var de såkaldte plangesving. Hun holdt fast i ringen med én hånd, kastede kroppen bagover og lavede en serie af lynhurtige, kontrollerede saltomortaler, hvor hendes skulder roterede som omdrejningspunkt. Nogle gange kunne hun lave over 100 rotationer i træk!

Publikum jublede, men det var også farligt. Desværre kom hun en dag til at slippe grebet, og faldet blev fatalt. Dengang var der ingen sikkerhedsnet. Selv om hendes navn stadig lever videre som en af de største cirkusakrobater nogensinde, er vi glade for, at artisterne ikke længere sætter livet på spil i deres fantastiske numre.

Husker du?

1

Hvornår blev Lillian født?

Hvad var hun kendt for?

2

3

Hvor optrådte Lillian?

Hvad var hendes særlige optræden?

4

5

Hvad skete der med Lillian?

Dyr i cirkus

I mange cirkusser kan man opleve dygtige dyr, der viser deres færdigheder. I dag ser man især heste, hunde, fugle og nogle steder æsler i manegen.

De elegante heste

Cirkusheste kan danse i takt til musikken, gå på bagbenene eller springe over forhindringer. De arbejder tæt sammen med deres træner og ser både smukke og stolte ud i manegen.

De sjove hunde

Cirkushunde er hurtige og kloge! De kan hoppe gennem ringe, balancere på bagbenene og lave skøre tricks, der får publikum til at grine.

De frække æsler

Nogle cirkusser har også æsler, der kan lave sjove tricks. De kan gå på to ben, sparke en bold eller følge en musikrytme. De er stædige, men også charmerende!

Fugle i manegen

Papegøjer og duer kan også optræde i cirkus. Papegøjer kan flyve igennem ringe, hente små genstande eller sige sjove ord. Duer bliver ofte brugt i trylleshows, hvor de pludselig dukker op eller forsvinder – som ved magi!

Dyr i cirkus før og nu

I gamle dage var det almindeligt at se elefanter, aber og store kattedyr som tigre og løver i cirkus. De kunne lave tricks som at balancere på bolde eller springe gennem ringe. I dag er det forbudt i mange lande, fordi vilde dyr har brug for at leve frit i naturen.

Find ord

"Find de 9 ord fra teksten 'Dyr i cirkus', der er skjult i cirklen, og skriv dem i kassen.

Vildeste tigertæmmer

Svære ord i teksten: tigertæmmer, fascineret, tålmodighed og fortabt.

Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....
For over 100 år siden blev Mabel Stark en af verdens mest berømte tigertæmmere. Dengang var det sjældent at se en kvinde arbejde med vilde dyr, men Mabel var modig og elskede sine tigere mere end noget andet.

Mabel blev født i 1889 i USA og drømte ikke fra starten om at arbejde i cirkus. Men da hun mødte en dyretræner, blev hun fascineret af de store kattedyr. I starten af 1910'erne begyndte hun at arbejde med tigere i Al G. Barnes Circus og blev hurtigt en stjerne. Senere optrådte hun også i det berømte Ringling Bros. and Barnum & Bailey Circus.

Hun brugte ikke pisk eller hårde metoder, men i stedet kærlighed og tålmodighed. Hun arbejdede med op til 18 tigere på én gang og lærte dem at hoppe gennem ringe og rejse sig på bagbenene. Hendes yndlingstiger hed Rajah, og hun sagde, at han var som en ven for hende.

Men at arbejde med tigere var farligt. Mabel blev flere gange angrebet og havde ar over hele kroppen. Alligevel stoppede hun aldrig – hun sagde, at hun ikke kunne leve uden sine tigere.

I 1950'erne stoppede hun med cirkus og begyndte at arbejde i Jungleland, en dyrepark i Californien. Her fortsatte hun med at træne tigere, indtil hun i 1968 mistede sit job. Uden sine elskede tigere følte hun sig fortabt, og kort efter tog hun sit eget liv som 78-årig.

Mabels historie er stadig fascinerende. Hun viste, at styrke ikke handler om at være hård, men om at have mod og respekt for dyrene.

Husker du?

Sæt kryds i boksen med det rigtige svar.

1 Hvad var Mabel Stark kendt som?

☐

Hun var kendt for sine numre i trapez.

☐

Hun var kendt som tigertæmmer.

☐

Hun var en berømt klovn.

2 Hvornår begyndte hun at arbejde med tigere?

☐

i 1910'erne.

☐

i 1920'erne.

☐

i 2010'erne.

3 Hvilke metoder brugte Mabel i sit arbejde med tigere?

☐

Hun brugte pisk og hårde metoder.

☐

Hun brugte godbidder og klikker.

☐

Hun brugte tålmodighed og respekt for dyrene.

4 Hvor gammel var Mabel, da hun stoppede med at arbejde med tigere?

☐

Hun var 45 år og blev træt af tigere.

☐

Hun var 67 år, da hun gik på almindelig pension.

☐

Hun blev fyret som 78-årig og ville ikke leve uden at arbejde med tigere.

Jumbo

Svære ord i teksten: hovedattraktionerne, opstandelse, protesterede og hævdede. Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

Jumbo var en af de mest berømte cirkuselefanter nogensinde og en af hovedattraktionerne i Barnum & Bailey Circus. Han var en afrikansk elefant, født i Sudan omkring 1860, og blev først sendt til en zoologisk have i Paris, før han kom til London Zoo. Her voksede han sig enorm - næsten 3,5 meter høj og vejede tæt på 6 tons!

I 1882 købte P.T. Barnum Jumbo fra London Zoo for 10.000 dollars - en enorm sum dengang. Salget skabte stor opstandelse i England, hvor folk protesterede over, at deres elskede elefant skulle forlade landet. Men Barnum vidste, hvad han gjorde: Jumbo blev den største stjerne i hans cirkus og trak tusindvis af mennesker til forestillingerne i USA.

Jumbo var kendt for at være kærlig og godmodig, men hans størrelse gjorde ham næsten mytisk. Han blev markedsført som "The Largest Elephant on Earth", og folk stod i kø for at se ham. Desværre endte hans liv tragisk i 1885, da han blev ramt af et tog i St. Thomas i Canada. Barnum hævdede dog, at Jumbo døde som en helt - ved at forsøge at redde en yngre elefant fra toget.

Selv efter sin død blev Jumbo en legende. Hans skelet blev udstillet på et museum, og hans navn lever videre - han gav endda inspiration til ordet jumbo, som vi stadig bruger i dag om noget enormt!

Husker du?

1

Hvor og hvornår blev Jumbo født?

Hvor boede han før, han blev cirkuselefant?

2

3

Hvem købte Jumbo og for hvor meget?

Hvad skete der med Jumbo?

4

Cirkus Arena

Svære ord i teksten: turnerer, avancerede, akrobatik og kunstneriske.

Slå ordene op på computeren og få styr på betydningen inden du læser teksten.

.....

Cirkus Arena er Danmarks største cirkus, og hvert år turnerer de landet rundt med en ny, fantastisk forestilling. I dag kan man stadig opleve dristige akrobater, sjove klovne og imponerende tryllekunstnere, men meget har ændret sig siden dengang, hvor Lillian Leitzel svævede under teltkuplen uden sikkerhedsnet. I dag bruges der avancerede liner og seler, så artisterne er bedre beskyttet, selvom deres numre stadig er vildt imponerende.

Klovnen Jimmy Folco får hele publikum til at grine med sine skøre påfund – måske snubler han over sine egne fødder eller får en spand vand i hovedet. Men han er også en dygtig artist, der kan jonglere og lave akrobatik, mens han laver sjov med publikum.

I manegen ser man også dygtige dyreartister. Cirkus Arena har smukke frieserheste, der bevæger sig elegant i takt til musikken. Der er også hunde, som springer gennem ringe og laver små sjove tricks sammen med deres trænere.

En af de mest populære dele af moderne cirkus er motorcykelartister, der suser rundt inde i en kugle af metal! Der er også imponerende jonglører, som kan kaste med ild.

Også i dag er cirkus fyldt med latter, spænding og imponerende kunstneriske præstationer. Hver forestilling er en blanding af tradition og fornyelse – en magisk oplevelse, som både børn og voksne kan glæde sig til!

Husker du?

Farv sætningen med det rigtige svar.

1

I dag bruges der avancerede liner og seler i cirkus.

I dag er der stadig ikke sikkerhed for cirkusartister.

2

Cirkus Arena er Danmarks mindste cirkus.

Cirkus Arena er Danmarks største cirkus.

3

Klovnen hedder Johnny Finken i Cirkus Arena.

Jimmy Folco er klovn i Cirkus Arena.

4

Cirkus Arena bruger kun fisk og mennesker i deres forestillinger.

Cirkus Arena bruger bl.a. heste og hunde i deres forestillinger.

5

Nogle år har der været junglører, som kaster med ild!

Nogle år har der været motorcykler, som kører i en kugle af ild!

6

Cirkus i dag er en blanding af tradition og fornyelse.

Cirkus i dag er en sørgelig oplevelse.

Tip en 13'er

På hver række skal du strege det rigtige svar ud med en grøn farve.
Der er svar på alle spørgsmål i hæftet.

		
Engang var der dresserede guldfisk i cirkus.	Engang var der lyserøde elefanter i cirkus.	Engang var der vilde dyr i cirkus.
Manegen er der, hvor publikum sidder.	Manegen er der, hvor artisterne optræder.	Manegen er de vogne, som dyrene sover i.
Dem, der optræder i cirkus, kaldes artister.	Dem, der optræder i cirkus, kaldes skuespillere.	Dem, der optræder i cirkus, kaldes kunstnere.
Cirkus blev opfundet i stenalderen.	Cirkus går tilbage til romertiden.	Cirkus er ca. 100 år gammelt.
Det moderne cirkus blev opfundet af Lillian Stark.	Det moderne cirkus blev opfundet af Mabel Stark.	Det moderne cirkus blev opfundet af Philip Astley.
I Barnum og Baileys Cirkus var der 3 maneger.	I Barnum Baileys Cirkus var der 2 maneger.	I Barnum og Baileys Cirkus var der 5 maneger.
Barnum var en meget sandfærdig forretningsmand.	Barnum var en spåkone, der kunne spå i fremtiden.	Barnum snød og bedrog folk og sagde det var mirakler.
Nogle cirkusnumre udføres højt oppe i luften.	Nogle cirkusnumre foregår udenfor cirkusteltet.	Nogle cirkusnumre foregår under jorden.
Fratellini-familien var gode til at lave te og kaffe.	Fratellini-familien var gode til at lave opfindelser.	Fratellini-familien var gode til at få folk til at grine.
Lillian Leitzel var kendt for hop på trampolin.	Lillian Leitzel var kendt for plangesving i trapez.	Lillian Leitzel var en kendt tigertæmmer.
Jumbo var kendt som verdens mindste elefant.	Jumbo var kendt for sine enormt store ører.	Jumbo var kendt som verdens største elefant.
Mabel Stark arbejdede med op til 18 tigere på én gang.	Mabel Stark blev aldrig angrebet af en eneste tiger.	Mabel Stark var bange for katte.
Cirkus Arena er et cirkus i USA.	Cirkus Arena er et cirkus i Tyskland.	Cirkus Arena er et cirkus i Danmark.

Skriv selv

Tænk dig godt om, og skriv om det mest fantastiske cirkusnummer, du selv har set eller hørt om. Tegn et lille billede af det.

[illegible]

